

Darbo ir šeimos derinimas motinystės / tėvystės / vaiko priežiūros atostogų bei pertraukos karjeroje atvejais

Šiuo moduliui siekiama:

- Supažindinti besimokančius su jų teisėmis į motinystės / tėvystės / vaiko priežiūros atostogas bei pertrauką karjeroje, kurias suteikia šalies įstatymai ir kolektyvinės sutartys, sudarytos remiantis ES teisiniais dokumentais.
- Paskatinti besimokančius atkreipti dėmesį į dažniausiai pasitaikančias problemas, su kuriomis susiduria asmenys, ketinantys išeiti motinystės / tėvystės / vaiko priežiūros atostogų arba norintys daryti pertrauką savo karjeroje.
- Paskatinti besimokančius paanalizuoti atvejus, kuriuose pateikiamos gerosios praktikos, taikytos darbovietėse.

Nacionaliniai įstatymai kiekvienoje šalyje skiriasi išmokų dydžiais, trukme bei sąlygomis, kuriomis suteikiama teisė į atostogas.

Šešiose partnerių šalyse - Italijoje, Jungtinėje Karalystėje, Latvijoje, Lietuvoje, Suomijoje ir Vokietijoje egzistuoja įvairūs nacionaliniai įstatymai, reguliuojantys motinystės/tėvystės/vaiko priežiūros atostogas bei pertraukas karjere. Šiais įstatymais siekiama užtikrinti galimybę tėvams lanksčiai derinti įsipareigojimus šeimai ir darbui, o taip pat paskatinti vyrus aktyviau dalyvauti vaiko priežiūroje.

politics.co.uk

Motinystės atostogos

Motinystės atostogos – tai apmokamas arba neapmokamas laikotarpis, kurį būsima motina ima kaip atostogas atsitraukdama nuo darbo prieš arba po vaiko gimdymo arba įvaikinimo. (<http://www.eurofound.europa.eu>)

Motinystės atostogomis visuotinai naudojamosi visose ES šalyse.

Lietuva

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=390357

Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas.
Darbo KODEKSAS
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=389979

assistantplus.be

MOTINYSTĖS ATOSTOGOS: ES DIREKTYVOS

Teisės į motinystės atostogas bei jų suteikiamos galimybės ilgą laiką buvo Europos prioritete veiksmų sritis. Europos tarybos priimtose direktyvose reikalaujama užtikrinti minimalų standartą ES šalių narių gyventojams.

1992 metais priimta **Tarybos direktyva 92/85/EEB**, nustato priemones, kuriomis būtų siekiama užtikrinti geresnę nėščių ir neseniai pagimdžiusių arba maitinančių krūtimi darbuotojų saugumą ir sveikatą (OL L348/1).

http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/health_hygiene_safety_at_work/c10914_en.htm

Tarybos direktyvos 92/85/EEB pataisa

2010 m. spalio mėn. 20 d. priimtas tekstas

P7_TA(2010)0373

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0373+0+DOC+XML+V0//EN>

Edite Estrela, parengusi pranešimą apie motinystės atostogas

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=LT&type=IM-PRESS&reference=20101008FCS86210#title12>

Tėvystės atostogos

Teisė tėvui atsitraukti nuo darbo tam tikram laikotarpiui nuo vaiko gimimo ar planuojamos vaiko gimimo datos.

Tėvai raginami pasinaudoti jiems suteikiama galimybe išeiti tėvystės atostogų, nes tik taip jie gali įsitraukti į savo naujagimio priežiūrą nuo pat pirmos jo gimimo ar įvaikinimo dienos.

Remiantis EK direktyvos 92/85/EEB pataisomis, kiekviena ES šalis narė privalo suteikti savo šalies gyventojams galimybę pasinaudoti bent 2 savaičių trukmės tėvystės atostogomis.

TĖVYSTĖS ATOSTOGOS LIETUVOJE:

Naudingos nuorodos:

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=390357

Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas.
Darbo KODEKSAS

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=389979

www.zimbio.com

Tarybos Direktyvos 92/85/EEC pataisa:

2010 m. spalio mėn. 20 d. priimtas
tekstas P7_TA(2010)0373

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0373+0+DOC+XML+V0//EN>

Vaiko priežiūros atostogos

Vaiko priežiūros atostogos apibrėžiamos kaip asmeninė dirbančių moterų ir vyrų teisė į atostogas dėl vaiko gimimo ar įvaikinimo, kad jie turėtų galimybę rūpintis šiuo vaiku mažiausiai tris mėnesius iki amžiaus, kurį nustato kiekviena iš ES šalių narių.

perthnow.com.au

Tėvai turėtų būti skatinami tarpusavyje dalintis vaiko priežiūros pareigomis.

VAIKO PRIEŽIŪROS ATOSTOGOS LIETUVOJE:

Naudingos nuorodos:

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=390357

Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas.
Darbo KODEKSAS

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=389979

20-first.com

1996 m. birželio mėn. 3 d. priimta Tarybos Direktyva
96/34/EC

http://eurlex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&lg=EN&numdoc=31996L0034&model=guichett

Darbo ir šeimos derinimas pertraukos karjeroje atveju

Pertrauka karjeroje apibrėžiama kaip atsitraukimo nuo darbo laikotarpis, kuriam pasibaigus paprastai siekiama sugrįžti į tą pačią darbo vietą.

Pertrauka karjeroje gali būti įteisinta įstatymais, kolektyvine sutartimi arba pačių darbdavių nuožiūra.

Pertrauka karjeroje dažniausiai pasirenkama:

- norint daugiau dėmesio skirti vaikų priežiūrai,
- siekiant pasirūpinti vyresnio amžiaus ar neįgaliais šeimos nariais iškilus nenumatytai situacijai,
- siekiant asmeninio tobulėjimo,
- siekiant profesinio tobulėjimo.

doing-alright.army.mod.uk

DARBO KAITOS ATOSTOGOS – SUOMIJOS PERTRAUKOS KARJEROJE PAVYZDYS

- Darbuotojai, dirbantys pilną darbo dieną pas tą patį darbdavį turi teisę sudaryti su darbdaviu sutartį mažiausiai vieneriems metams, pagal kurią darbiniai santykiai atidedami nurodytam laikotarpiui, o darbdavys įsipareigoja atitinkamam laikotarpiui įdarbinti darbo biržoje užsiregistravusį darbo ieškančią asmenį.
- Darbuotojai, po pertraukos karjeroje, turi teisę sugrįžti į tas pačias ar panašias pareigas.
- Darbo kaitos atostogų metu darbuotojams nemokamas atlyginimas, tačiau jie turi teisę gauti “darbo kaitos” pašalpą (*vuorottelukorvaus*) iš šalies pensijų instituto arba kitos bedarbio pašalpas mokančios organizacijos.

rupertward.cce.uk.net

KŪRYBINĖS ATOSTOGOS

Suomija

- Nepertraukiamas laikotarpis, kurio metu atsitraukiama nuo darbo vienam ar keletui mėnesių.
- Darbuotojai turi teisę imti neapmokamas kūrybines atostogas, sudarydami sutartį su savo darbdaviu.
- Kūrybinės atostogos dažniausiai imamos dėl asmeninių priežasčių – studijų, artimo žmogaus slaugos, siekiant realizuoti pomėgius arba patobulinti profesinius įgūdžius bei kitų nenumatytų asmeninių priežasčių.

Vokietija

- Tai susitarimas, kuriuo darbo laikotarpis sutrumpinamas porai mėnesių arba metams atitinkamai pagal parengtą metinį darbo planą dirbant pagal neterminuotą darbo sutartį.
- Suteikia darbuotojams galimybę realizuoti savo pomėgius, tobulintis profesinio ar asmeninio ugdymo kursuose ar užsiimti kokia nors veikla iš asmeninių ar labdarinių paskatų.

Nacionalinių įstatymų numatytos sąlygos dėl motinystės/tėvystės/vaiko priežiūros atostogų bei pertraukos karjere gali būti iš dalies keičiamos pačių įmonių, pratęsiant atostogų trukmę, padidinant išmokas ir panašiai, taip siekiant, kad darbuotojai kuo sėkmingiau suderintų darbą bei įsipareigojimus šeimai.

Vis dėlto faktai rodo, kad darbuotojai nėra linkę pasinaudoti visomis įstatymų jiems suteikiamomis galimybėmis dėl šių priežasčių:

- **nėra susipažinę** su visomis darbdavio siūlomomis galimybėmis, susijusiomis su atostogomis dėl šeimyninių priežasčių ar pertraukos karjere;
- **nepakankamai įvertina** atostogų dėl šeimyninių priežasčių ar pertraukos karjere privalumus derinant darbą ir įsipareigojimus šeimai
- **mano**, kad atostogos dėl šeimyninių priežasčių ar pertrauka karjere pakenks tolimesniai karjerai darbe;
- **baiminasi** neigiamos reakcijos iš darbdavio ir/ar bendradarbių pusės dėl pasirinktų atostogų.

KĄ REIKĖTŲ ŽINOTI PRADEDANT PLANUOTI ATOSTOGAS DĖL ŠEIMYNINIŲ PRIEŽASČIŲ AR PERTRAUKĄ KARJEROJE:

- susiraskite informacijos apie savo teises į atostogas, nepamirškite įstatymų;
- Įvertinkite finansinius aspektus (gali iškilti problemų tėvams su darbdaviais, motinoms dėl motinystės atostogų trukmės – ar ji gali sau leisti tiek laiko būti motinystės atostogose, taip pat gali būti sunkumų planuojant dalintis vaiko priežiūra);
- Pagalvokite apie organizacines problemas (pvz. kur registruoti vaiko gimimą, vaiko pavardę, į kurį atsakingą asmenį kreiptis ir t.t.);

Labai svarbu įvertinti problemas, kurios gali iškilti imant motinystės/tėvystės/vaiko priežiūros atostogas abiem tėvams gyvenant partnerystėje /auginant įvaikintą vaiką/ kai vaiką augina vieniša motina ar vienišas tėvas.

KĄ DARYTI?

- Pasidomėkite, kokią paramą galėtumėte gauti savivaldybėje.
- Pabandykite surasti vietinę paramos grupę, kurioje sprendžiami jus dominantys klausimai.
- Susisiekite su šeimos centru.
- .....

O ką pasiūlytumėte Jūs?

Siūloma šeimos centrų darbuotojams, mokinantiems būsimus tėvus kaip pasirengti vaiko gimimui, skirti vieną užsiėmimą problemų, su kuriomis dažniausiai susiduria būsimi tėvai, aptarimui bei pasiūlyti jiems galimus tų problemų sprendimus.

Praktinėje šio modulio dalyje pateikiami gerųjų praktikų atvejai, parengti remiantis darbuotojų, sėkmingai išsprendusių savo darbo ir šeimos suderinamumo problemas pasinaudojant galimybe imti atostogas dėl šeimyninių priežasčių ar daryti pertrauką karjeroje, apklausos rezultatais.

Šie atvejai parodo, kokią naudą darbuotojai gali gauti pasinaudoję šeimai palankiomis priemonėmis savo darbovietėje.

Pateiktų gerųjų praktikų atvejų nagrinėjimas padės jums geriau įsisavinti įgytas žinias:

- **Tėtis vaiko priežiūros atostogose** (*vaizdo filmas “Pozityvi tėvystė: geroji praktika ir lyčių pusiausvyra Lietuvoje”*)
- **Tėvai pakaitomis ima vaiko priežiūros atostogas** (*gerosios praktikos atvejis Nr.2*)
- **Jauno tėčio vaiko priežiūros atostogų patirtis** (*gerosios praktikos atvejis Nr. 22*)
- **Tėvas ir motina dalinasi vaiko priežiūros atostogomis** (*gerosios praktikos atvejis Nr. 5*)
- **Pertrauka karjeroje – galimybė suderinti darbą ir įsipareigojimus savo motinai** (*gerosios praktikos atvejis Nr. 30*)
- **Darbo kaitos atostogos – naujas įkvėpimas dirbti** (*gerosios praktikos atvejis Nr. 4*)

ATMINKITE ...

Nagrinėdami pateiktus atvejus, bandykite savęs paklausti:

Kokia yra darbo ir šeimos suderinamumo situacija Jūsų šeimoje?
Kokia yra darbo ir šeimos suderinamumo situacija Jūsų darbovietėje?
Pagal kokio tipo sutartį Jūs esate įdarbintas?

Atvejis “Tėtis vaiko priežiūros atostogose”

Tikslas:	suteikti besimokantiems informacijos, kaip tėvo imamos vaiko priežiūros atostogos gali padėti suderinti darbą ir įsipareigojimus šeimai.
Užduotis:	peržiūrėti vaizdo filmą “Pozityvi tėvystė: geroji praktika ir lyčių pusiausvyrą Lietuvoje” ir atsakyti į žemiau pateiktus klausimus.
Trukmė:	30 min.

- Ar žinote atvejų, kai vaiko priežiūros atostogas ima dirbantys vyrai?
- Ar Jūs norėtumėte imti vaiko priežiūros atostogas arba dalintis vaiko priežiūros atostogomis su savo partnere/-iu? Kokie būtų Jūsų argumentai, tiek už, tiek ir prieš, kad vaiko priežiūros atostogas imtų vyras?
- Kokia Jūsų nuomonė apie galimybę abiem tėvams dalintis vaiko priežiūros atostogomis? Jūsų nuomone, ar tai padeda geriau derinti darbą ir įsipareigojimus šeimai?

Atvejis “Tėvai pakaitomis ima vaiko priežiūros atostogas”

Tikslas: suteikti informacijos apie tėvų pakaitomis imamų vaiko priežiūros atostogų naudą derinant darbą ir įsipareigojimus šeimai.

Užduotis: perskaityti gerosios praktikos atvejį “Tėtis, besidalijantis kūdikio priežiūra su žmona” ir atsakykite į žemiau pateiktus klausimus.

Trukmė: 30 min.

- Ar pažįstate vyrų, pasinaudojusių galimybe eiti vaiko priežiūros atostogų? Kaip Jūs pakomentuotumėte jų pasirinkimą?
- Jūsų manymu, kokie yra pagrindiniai trukdžiai derinant darbo ir šeimos įsipareigojimus šalyje – politiniai, kultūriniai ar biurokratiniai institucijų lygmenyje? Koks, Jūsų manymu, yra Lietuvos darbdavių požiūris į šeimai palankią politiką?
- Kokias darbo ir šeimos suderinamumo priemones pasiūlytumėte savo vadovui, kurios padėtų sukurti šeimai palankią aplinką darbovietėje bei leistų dirbantiems vyrams aktyviau dalyvauti savo vaikų priežiūroje?

Atvejis “Jauno tėčio vaiko priežiūros atostogų patirtis”

Tikslas:	suteikti informacijos apie tai, kaip tėvystės atostogos gali padėti derinant darbą ir įsipareigojimus šeimai.
Užduotis:	perskaityti gerosios praktikos atvejį “Jauno tėčio vaiko priežiūros atostogų patirtis” ir atsakyti į žemiau pateiktus klausimus.
Trukmė:	30 min.

- Koks Jūsų požiūris į vyrus, imančius tėvystės atostogas? Koks, Jūsų manymu, yra Lietuvos darbdavių požiūris į šią vyrams suteikiamą galimybę?
- Jūsų manymu, kokios yra pagrindinės priežastys, dėl kurių vyrai nėra linkę pasinaudoti galimybe imti tėvystės atostogas gimus vaikui? Kaip Jūsų manymu darbdavys galėtų padėti savo darbuotojams vyrams apsispręsti išeiti tėvystės atostogų?
- Ar darbdavys turėtų daugiau dėmesio skirti savo personalui bei sukurti šeimai palankų mikroklimatą darbovietėje, skatinantį vyrus daugiau dėmesio skirti savo vaikų priežiūrai?
- Ar Jūs pats imtumėte tėvystės atostogas? (*klausimas vyrams*)
Ar norėtumėte, kad Jūsų partneris imtų tėvystės atostogas? (*klausimas moterims*)
- Kokie būtų Jūsų argumentai už ir prieš tėvystės atostogas?

Atvejis “Tėvas ir motina dalinasi vaiko priežiūros atostogomis”

Tikslas: suteikti besimokantiems informacijos apie tai, kaip abiem tėvams dalijantis vaiko priežiūros atostogomis galima suderinti darbą ir įsipareigojimus šeimai.

Užduotis: perskaityti gerosios praktikos atvejį “Tėvas ir motina tarpusavyje lanksčiai pasidalija motinystės/tėvystės atostogomis” ir atsakyti į žemiau pateiktus klausimus.

Trukmė: 30 min.

- Kokią naudą gauna tėvai pakaitomis lanksčiai pasinaudodami vaiko priežiūros atostogomis?
- Ar darbdavys turi naudos iš tokio darbuotojų lankstaus dalinimosi šeimoje vaiko priežiūros atostogomis?
- Kaip Jums atrodo, ar Jūsų bei Jūsų partnerio darbovietėje toks vaiko priežiūros atostogų taikymo modelis galėtų būti taikomas?
- Jūsų manymu, kokios gali būti priežastys, dėl kurių Jūsų ar Jūsų partnerio darbdaviui toks vaiko priežiūros atostogų ėmimo modelis gali būti nepriimtinas? Kaip Jūsų nuomone galima būtų išspręsti vaiko priežiūros atostogų problemą Jūsų darbovietėje?
- Ką, Jūsų nuomone, darbdavys galėtų pasiūlyti Jums ar kitiems darbuotojams, kad jie turėtų galimybę lanksčiai dalintis vaiko priežiūros atostogomis su savo partnere/-iu?
- Kaip, Jūsų nuomone, reikėtų pateikti darbdaviui pasiūlymą taikyti lankstų vaiko priežiūros atostogų grafiką, kitas alternatyvias bei papildomas šeimai palankias priemones darbovietėje?

Atvejis “Pertrauka karjeroje – galimybė suderinti darbą ir įsipareigojimus savo motinai”

Tikslas: suteikti besimokantiems informacijos apie pertraukos karjeroje sudaromas galimybes derinti darbą ir įsipareigojimus šeimai.

Užduotis: perskaityti gerosios praktikos atvejį “Pertrauka karjeroje – galimybė suderinti darbą ir įsipareigojimus motinai” ir atsakyti į žemiau pateiktus klausimus.

Trukmė: 30 min.

- Ar Jūs nuspręstumėte atsitraukti nuo darbo darant pertrauką savo karjeroje tam tikram laikotarpiui esant panašiai situacijai? Ar Jums yra tekę daryti pertrauką darbe? Jei taip – kokia buvo problema ir kaip Jūsų atsitraukimas nuo darbo padėjo ją išspręsti?
- Ar žinote atvejų, kai dirbantys asmenys laikinai nutraukdavo darbą dėl asmeninių priežasčių? Ar tokie atvejai, Jūsų nuomone, turėtų būti numatyti kolektyvinėje sutartyje?
- Ko Jums reikėtų imtis norint tam tikram laikotarpiui padaryti pertrauką savo darbe? Kaip Jūs elgtumėtės, ką darytumėte?
- Ar laikinas atitrūkimas nuo darbo padėtų Jums išspręsti darbo ir šeimos derinimo problemą? Kaip?

Atvejis “Darbo kaitos atostogos – naujas įkvėpimas dirbti”

Tikslas: supažindinti su darbo kaitos atostogomis bei jų nauda profesiniame gyvenime

Užduotis: perskaityti gerosios praktikos atvejį “Darbo kaitos atostogos – naujas įkvėpimas dirbti” ir atsakyti į žemiau pateiktus klausimus.

Trukmė: 30 min.

- Šis Suomijos darbo kaitos atostogų modelis yra labai panašus į akademines atostogas. Ar tokia sistema taikoma Jūsų darbovietėje?
- Ar toks akademinis atostogų variantas galėtų būti taikomas Jūsų darbovietėje?
- Jūsų manymu, kaip Jūsų darbdavys reaguotų į darbuotojo prašymą suteikti jam akademines atostogas (leisti padaryti darbinę pertrauką)? Koks būtų Jūsų bendradarbių požiūris į tai?
- Ar, Jūsų manymu, tokia darbinė pertrauka padėtų Jums išspręsti Jūsų darbo ir šeimos suderinamumo problemą? Kokią naudą Jums duotų tokia pertrauka karjeroje? Su kokiomis kliūtimis galite susidurti norėdami imti šias atostogas?
- Ar, Jūsų manymu, darbo kaitos atostogos gali įtakoti darbuotojo pasitenkinimą darbu bei galėtų paskatinti darbuotojus pratęsti savo darbinę karjerą savo darbovietėje net ir išėjus į pensiją?

- Brošiūra “Darbo ir šeimos suderinamumas. Gerosios praktikos” (*lietuvių k.*)
- Situacijos apžvalga „Esamos darbo ir šeimos suderinamumo situacijos partnerių šalyse analizė“ (State of Art Review; *anglų k.*)

www.family-learning.eu

- LR darbo kodekso įstatymas

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=389979

- LR Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=390357

Jūs ką tik perskaitėte pirmąjį modulį...

SVEIKINAME!

Ir ką planuojate daryti toliau?

Kokių veiksmų imsitės?

undergroundteacher.blogspot.com

Mes jums duosime keletą patarimų,

*ką galėtumėte daryti **TOLIAU...***

PAGALVOKITE, KOKIE GALĖTŲ BŪTI JŪSŲ SEKANTYS VEIKSMAI:

- Parenkite asmeninį veiksmy planą, nustatykite asmeninius tikslus.
- Pasitarkite su savo šeimos nariais, kaip Jūs galėtumėte geriau derinti darbą ir įsipareigojimus šeimai.
- Surenkite diskusiją savo darbovietėje apie darbo ir šeimos derinimo problemas. *(galite pasinaudoti projekto metu parengta medžiaga, patalpinta svetainėje www.family-learning.eu).*
- Pagalvokite, kaip galėtumėte informuoti bendradarbius ir vadovus apie šeimai palankias priemones taikytinas darbo vietoje.
- Apsvarstykite galimybę pasikalbėti su savo darbdaviu apie Jus slegiančias darbo ir šeimos derinimo problemas.
- Pamąstykite apie galimybę parodyti savo darbdaviui arba profesinės sąjungos atstovui kai kuriuos šiame modulyje pateiktus gerųjų praktikų atvejus kaip šeimai palankių priemonių darbo vietoje pavyzdžius.
- Pagalvokite, kas galėtų Jus paremti kalbant su darbdaviu apie Jūsų patiriamas darbo ir įsipareigojimų šeimai derinimo problemas (profesinės sąjungos atstovas, personalo vadovas, nevyriausybinės organizacijos, dirbančios šioje srityje, atstovas ir t.t.).